

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

25 april 2023

Kenmerk

Z/23/058472 / D/23/098745

Portefeuillehouder

Ad de Regt

Portefeuille

Openbare Ruimte/IBOR

Opsteller

Smits, Martijn

Onderwerp

Schriftelijke vragen PW en CDA Betrokkenheid inwoners en initiatieven

Beantwoording van de vragen

Er zijn schriftelijke vragen gesteld door de fractie Progressief Woerden en CDA Woerden over de betrokkenheid inwoners en initiatieven bij buurt- en speelplekken. Hieronder zal op deze vragen in gegaan worden. Daarnaast wordt er een nadere toelichting gegeven op de voorbeelden genoemd bij de schriftelijke vragen.

Toelichting op de voorbeelden genoemd in de inleiding bij de schriftelijke vragen

In de monitor 'Veiligheid en Leefbaarheid gemeente Woerden 2021' blijkt dat inwoners van Woerden de speelplekken een goede waardering geven. Bij herinrichtingen worden bewoners betrokken. Daar wordt dieper op ingegaan in de beantwoording van de vragen hieronder.

Over de genoemde voorbeelden willen wij het volgende extra toelichten: Bij de Hobbemastraat is in 2022 een dubbele schommel en een glijbaan vernieuwd. Daarnaast is er voor de vervanging van een tweede schommel in de straat een alternatief voorgesteld in de vorm van spelaanleiding. Tijdens het participatiemoment (brief met uitleg en keuzes in de bijlage aan direct omwonenden) waren slechts 2 van de 24 reacties negatief. Dat is te weinig om af te zien van het voorstel. Bij vraag 2 wordt hier verder op in gegaan.

Lekoord is een project van ca. 6 jaar geleden en is met meerdere participatierondes tot stand gekomen. De eerste ronde was onderdeel van een sociaal plan voor de hele straat, een tweede herinrichtingsronde is kort erna mogelijk gemaakt met zoveel mogelijk behoud van materiaal om kapitaalvernietiging te voorkomen. Een derde participatieronde is doorlopen als Inwoners Initiatief. Dat is in 2022 uiteindelijk door bewoners zelf beëindigd, terwijl de plannen in gevorderd stadium waren. De gemeente had bij deze ronde alleen een faciliterende rol.

De plek in Molenvliet waarover gesproken wordt in de inleiding is een speelplek aan het Kamilleveld. Bij de gemeente is een initiatief van deze omvang voor die locatie onbekend. De gemeente is voor deze locatie alleen, via mailwisseling, benaderd met de vraag wanneer Kamilleveld heringericht wordt. Vanwege prioriteiten (onveilige speeltoestellen op andere locaties) en omdat de aanwezige toestellen nog niet aan het einde van de technische levensduur zijn is hier geen vervolg aangegeven.

Beantwoording van de schriftelijke vragen:

1. *Is het college van Woerden het met ons eens dat het plaatsen van speelaanleidingen die niet door omwonende kinderen gebruikt worden, het doel voorbyschiet? En dat, om dat te voorkomen, overleg met omwonenden noodzakelijk is?*

Visie Uitvoeringsplan

In het Uitvoeringsplan Spelen is iedere kern van de gemeente opgedeeld in buurten. Een buurt is een woongebied binnen bepaalde barrières, zoals grote, drukke autowegen en/of fietspaden die kinderen tot bepaalde leeftijd niet zelfstandig over mogen steken. Ook een watergang kan een barrière zijn. Het Uitvoeringsplan voorziet erin dat er in een buurt een diversiteit aan speelvormen te vinden is. Plekken met 'traditionele toestellen' zoals schommels, glijbanen, klimtoestellen zijn Buurt- en Blokplekken. Daarnaast zijn er ook speelpleintjes en ravotplekken. Dat zijn kleine landschapjes met speelaanleidingen zoals onder andere stapparcoursen, kruipbuis, heuvels, kleurvlakken, pleinspellen, liggende boomstammen. Voor de combinatie van Buurt-/ Blokplekken en speelpleintjes/ ravotplekken is gekozen om meer variatie in een buurt aan te bieden, maar ook om samenspel en ontmoeting te creëren. De speelpleintjes en ravotplekken met speelaanleiding zijn een meerwaarde in het speelareaal, zie toelichting Speelaanleiding. Wanneer er overal gelijksoortige plekken zijn blijven kinderen en hun begeleiders immers alleen maar bij de plek voor de deur. Daarnaast raken de kinderen hier eerder op uitgekeken. De grotere plekken in de buurt (Buurtplekken) zijn een noodzakelijke voorziening en dienen binnen ca. 400m bereikt te kunnen worden. Op die plekken worden speelvoorzieningen aangeboden die voldoende uitdaging bieden voor kinderen in de leeftijd 0-12 jaar en wanneer er een sportvoorziening bij is ook voor hogere leeftijden. Die plekken lenen zich ook voor ontmoeting (ook voor begeleiders die met kinderen mee gaan). De kleinere plekken (waaronder dus een Blokplek (zoals een Buurtplek, maar kleinschaliger) of soms een speelpleintje of ravotplek zijn als speelplek zelf te gebruiken, maar dienen ook als een soort 'stepping stones' in de wijk. In dat geval is het geen probleem als ze voor kortere duur gebruikt worden. Het schiet op die manier niet hun doel voorbij.

Spelaanleiding

De speelaanleiding is ervoor om kinderen uit te dagen hun fantasie en creativiteit te gebruiken en te ontwikkelen. Feitelijk bieden de omgevormde plekken daarmee meer speelwaarde dan er voorheen was. Een glijbaan kent bijvoorbeeld maar 1 speelwaarde: trapje op en naar beneden glijden. Een speelaanleiding kan in de meeste gevallen op meerdere manieren gebruikt worden. Gewenning speelt dan soms mee. Waar jarenlang een traditioneel toestel als een glijbaan of schommel stond is het even wennen om te leren op andere wijze te spelen. Maar voor de ontwikkeling van kinderen heeft dat meerwaarde. In Woerden zijn er een paar wijken (met name Molenvliet en Harmelen zuid) met heel veel kleine plekken waar een enkel of enkele kleine toestellen staan. Dat is in feite niet nodig en gezien bovenstaande zelfs onwenselijk. Dat de kleinste daarvan omgevormd worden met speelaanleiding zorgt ervoor dat de plek zelf nog steeds te bespelen blijft (i.p.v. bijvoorbeeld omvormen naar parkeerplaatsen) maar wel met meer diversiteit in de buurt. Dat kan wel betekenen dat het voor sommige verder lopen is als men met bijvoorbeeld een schommel willen spelen. Binnen 400m kan men een Buurtplek of een openbaar schoolplein treffen.

Wisselende bezetting van speelplekken

In de gemeente Woerden is bijna alle vrije openbare ruimte ingericht voor spelen of als plantsoen. Zeker voor kinderen is spelen meer dan de aanwezigheid van een schommel of een wip. Een buurt (zoals hierboven omschreven) voorziet in (speel)plekken voor alle leeftijden. Het komt voor dat rondom sommige speelplekken een periode geen kinderen van een bepaalde doelgroep wonen. Dat kan na paar jaar weer veranderen (komst nieuwe gezinnen, verhuizingen, etc.). Een speelplek ligt er in de regel langer dan een generatie kinderen van bepaalde leeftijdsgroep. Het kan ook zijn dat kinderen soms bij de moeder of bij de vader wonen. Of denk aan grootouders die op kleinkinderen passen. Het is niet realistisch en niet wenselijk om dan voortdurend te wisselen met toestellen.

Participatie

Bij iedere herinrichting worden omwonenden betrokken. Zo ook bij plekken die omgevormd worden naar speelpleintje of ravotplek. Het komt voor dat het merendeel van de betrokkenen vooraf de verwachting aangeeft dat alleen maar speelaanleiding niet gepast is en er graag een traditioneel toestel, o.i.d. beter vindt passen gezien het gebruik en de locatie (bijv. de ligging t.o.v. een Buurtplek). De gemeente beoordeelt dan of een aanpassing past in het Uitvoeringsplan. Er kan en wordt op sommige locaties gekozen om naast de speelaanleiding dan ook traditionele speelvoorzieningen aan te bieden (bijv. Boterbloemweide 20). Zo wordt de diversiteit toch vergroot, maar wordt ook meegedacht met de wensen van de omwonenden.

2. *Hoe worden leerpunten over communicatie / inwonersparticipatie bij speel- en buurtplekken meegenomen om teleurstellingen in de toekomst te voorkomen?*

De gemeente betreft omwonenden altijd bij herinrichtingen. Tot ca. 3 jaar geleden werd dit fysiek gedaan middels bijeenkomsten. Soms al vooraf aan het planproces of om te kiezen uit voorgestelde varianten. Er zijn verschillende contactmomenten geprobeerd. Helaas was er vaak een zeer lage opkomst. Bij navraag onder betrokkenen is gebleken dat dit komt omdat een tijdstip voor een bijeenkomst vaak slecht uitkomt. Drukke agenda's van kinderen en ouders in combinatie met school, etenstijd, sportclubs en bedtijd maken dat er meestal geen tijd is om te komen. Daar is lering uit getrokken. Er is overgestapt op brieven die huis aan huis in de directe omgeving van een herin te richten plek bezorgd worden. Bij een enkele locatie is er vooraf al contact met 1 of meer omwonenden wanneer bij de gemeente bekend is dat

zij erover mee willen denken. In een dergelijke brief worden twee of meer varianten voor een nieuwe indeling van de speelplek aangeboden. Wanneer er sprake is van omvorming wordt uitgelegd wat de gedachte daarachter is. Men kan in eigen tijd de varianten beoordelen en reageren binnen een gestelde periode (meestal twee weken). De respons is nu vele malen hoger (soms wel meer dan 50%) en deze manier van inbreng wordt goed gewaardeerd. Een aantal mensen heeft soms bezwaar op een voorgestelde herinrichting of andere opmerkingen. Die worden van antwoord voorzien en bij opmerkingen die van waarde zijn wordt ook het plan aangepast (bijvoorbeeld toevoeging mandschommel bij De Jeker of extra leuningen in kader van inclusiviteit bij de Hazelaarstraat). Het komt weleens voor dat we ook negatieve reacties op omvormingen krijgen. Dat is vaak een minderheid van het aantal huishoudens die gevraagd is mee te helpen kiezen. Er staan echter positieve of neutrale reacties tegenover. Dan wordt besloten om met de uitvoering door te gaan gezien de visie van het Uitvoeringsplan.

Ervaringen

Gebleken is wel dat spelaanleidingen beter 'werken' als er ook een traditioneel toestel bij staat. Dat is gebleken uit ervaringen in de 'speelbranche' en is ook gebleken uit de diverse participatiemomenten die de gemeente Woerden heeft gehouden bij herinrichtingen van speelplekken. Denk aan Weegbreeweide/ Salieweide of bijvoorbeeld Weidebloemenlaan. De gemeente neemt deze ervaring mee door bij de recente omvormingen ook een traditioneel toestel aan te bieden. Bij bijvoorbeeld de N. Maesstraat is er een evenwichtsparcours in combinatie met pleinspel.

Er is echter wel een paar locaties die zodanig klein van omvang zijn dat hier gekozen wordt om alleen spelaanleiding aan te bieden (bijv. Duinroosweide). Op deze plekken is de aanwezigheid van een traditioneel toestel van weinig meerwaarde aangezien er op korte afstand een andere speelplek te vinden is. Soms kan een dergelijke locatie ook met behulp van bewonersinbreng een groenvak worden (klimaatadaptatie). Zoals op de Mesdagstraat of Guldendreef.

Bij de Hobbemastraat (genoemd in de inleiding van de schriftelijke vragen) is een schommel vervangen door een parcours van betonelementen. In de aangeboden twee varianten voor spelaanleiding is ervoor gekozen geen traditioneel toestel op te nemen. Er blijft immers nog een klim-duikelrek staan en verderop in de straat staan toestellen. De Hobbemastraat is immers een grote Buurtplek met, verdeeld over een aantal speelveldjes, legio traditionele toestellen, waaronder ook nog een dubbele schommel. Het aangelegde parcours door het gras vergroot de diversiteit en is nu tevens een alternatieve route voor wandelende passanten die op deze plek de Rembrandtlaan oversteken. Het nodigt uit om te bewegen zoals gesteld in de doelstelling van het Uitvoeringsplan.

*3. Wat is gedaan met het geld voor speeltoestellen waar in 2022 de motie *Spelende Kinderen 2022* voor is aangenomen?*

Dit geld is opgenomen in het investeringskrediet bestemd voor vervangingen in 2022 en is verdeeld over de volgende speelobjecten en -locaties:

Vervanging van speeltoestellen op het schoolplein van de Rembrandt van Rijnschool en Willem van Oranjeschool, vervanging van speeltoestellen op de speelplek aan de Johannes Bosboomstraat, Hobbemastraat, Schumannlaan en Anthony van Dijkstraat. Op het grote trapveld naast de Franciscusschool in Molenvliet zijn de voetbaldoelen vervangen. De speelplek aan het Stormmeer is in zijn geheel vernieuwd en een deel is besteed aan de vervanging van de speeltoestellen op het nieuw in te richten schoolplein van de Wilhelminaschool (oplevering in 2023).

4. In 2023 staan speelvoorzieningen op de begroting voor € 55.000. Wat wordt er met dat budget gedaan?

Dit beschikbare investeringskrediet is bestemd voor vervangingen en wordt verdeeld over 8 locaties. Deze locaties zijn een keuze uit de totale vervangingsopgave, die groter geraamd is. Helaas is het benodigde budget daarvoor niet toegekend en is het vervangingsprogramma ingekort. Wat nu niet in 2023 kan, wordt doorgeschoven naar volgende jaren of wordt alleen verwijderd wanneer uitstel niet mogelijk is omdat daarmee een onveilige situatie zal ontstaan. Deze risico's zijn eerder benoemd in de Beheer Openbare Ruimte 2021 zomerupdate en Beheer Openbare Ruimte 2022 herfstupdate, welke zijn gedeeld met de gemeenteraad.

Programma 2023: Duikelrek met kunstgras bij de Frisoschool en Trosroosweide, Klimkubus bij Andersenschool (met kunstgras) en Molenwiekschool, Renovatie speelplek Bereklaauwveld (nieuwe valvloer van kunstgras ipv rubbertegels bij glijbaan) en vervanging van de speelauto door een soortgelijk toestel of goede spelaanleiding (in participatie met omwonenden). Vanwege beperkt budget wordt de speelplek op de Kapberg gedeeltelijk vervangen. Het huisje zal gereviseerd worden en de meerpersoonsveerwip behouden. De glijbaan en de rubber valvloer worden vervangen. Als vervanging van de glijbaan is er de visie een spelaanleiding terug te plaatsen. Het geheel wordt gedaan met participatie van omwonenden. Een toestel op IJsvogel wordt vervangen met participatie van bewoners. Vanwege beperkt budget is een complete vernieuwing van de plek nu niet mogelijk, maar bewoners vragen er al wel 2 a 3 jaar om. De plek is immers al 20 jaar oud (maar merendeel nog niet technisch afgeschreven). Op de Guldendreef wordt een enkel toestel omgevormd naar een plantvak (met participatie van omwonenden).

Op de volgende plekken gaan toestellen weg vanwege ontoereikend budget. Er is geen geld om ze te kunnen vervangen.

Dat is op de Andersenhof, Elzenlaan en Essenlaan. Er is voor deze locaties gekozen om hier geen vervanging te doen omdat het slechts kleine eenvoudige toestellen zijn. De rest van die speelplekken kan nog blijven. Het verlies is dan een klein deel van de speelwaarden. De vraag is wanneer een gehele vernieuwing mogelijk is gezien de beperkte budgetten de komende jaren. Er zijn locaties en speeltoestellen die vanwege beperkt budget alsnog naar een later vervangjaar verschoven zijn (daar waar dat technisch nog te verantwoorden is). Bijvoorbeeld de speelplek aan de Bekenlaan zou in 2023 ook geheel vernieuwd worden, maar dat is vooruit geschoven. Een toestel daar is voorlopig opgeknapt ter verfraaiing. Op het schoolplein van de De Jagerschool moet een klimtoestel weg. De school krijgt straks bij de inrichting van het nieuwe plein geen klimtoestel meer terug vanwege beperkt budget.

Ook in 2024, 2025 en 2026 zal het gaan voor komen dat er geen toestellen meer vervangen worden. Dat komt omdat we nu toestellen op een later vervangjaar zetten. Dat kan in de regel nog net een jaar. Daarna moet de keuze gemaakt worden welke wel vervangen wordt en welke niet meer. De hoeveelheid van dit soort toestellen neemt dan wel steeds meer toe. Uit veiligheidsoverwegingen moeten toestellen verwijderd worden.

5. *Hoe zorgt de gemeente dat we “niet eens in 10-15 jaar wensen (met inwoners) bespreken maar dat vaker een mogelijkheid komt om ervaringen te delen en goede ideeën voor verbetering in te dienen” uit het uitvoeringsplan Spelen?*

Zie mede bij de antwoorden op vraag 1 en 2.

Het overkoepelende beleid is iets dat je eens in de bijvoorbeeld 10 jaar opstelt. Zo is ook het Uitvoeringsplan Spelen tot stand gekomen als onderdeel van het beleid Spelen, Sporten en Bewegen. Met veel participatiemomenten. In de uitvoeringsjaren die nu lopen is er bij iedere herinrichting afzonderlijk ruimte voor reflectie. Dat kan door bovengenoemde ervaringen die de gemeente opdoet en inwoners zelf maken hun wensen/ ideeën ook kenbaar wanneer zij gevraagd worden over de herinrichting van de speelplek bij hun in de buurt. Dat kan voor de plek zelf zijn (bijvoorbeeld de wens om kunstgras i.p.v. boomschors). Of wensen voor de buurt/ gemeente. Zo geven bewoners bij de recente herinrichting van Stormmeer aan dat ze ook graag een trapveld in Waterrijk willen. Daar zitten helaas fysieke beperkingen aan omdat deze wijk geen geschikte openbare ruimte heeft vanwege de hoge woningdichtheid. Of denk aan de wens voor een Cruyff Court in de gemeente. De natuurspeelplek in Kamerik is ook een mooie aanvulling op het Uitvoeringsplan.

Voor dit soort verzoeken geldt helaas wel dat vooral gebrek aan budget verhindert dat hier volledig aan meegewerkt kan worden. Voor beide laatste genoemde wensen lopen aparte trajecten die bekend zijn bij de Raad.

6. *Wil het college met de initiatiefgroep in Kamerik snel in gesprek gaan om samen op zoek te gaan naar wat wel kan om een natuurspeeltuin te maken, en de initiatiefgroep daar waar nodig is te helpen?*

Het college is en blijft, via de dorpsambtenaar en tevens initiatiefbegeleider, in gesprek met de initiatiefgroep. Op basis van wat mogelijk is vanuit de gemeente (financiële en toekomstig beheer & onderhoud) en de wensen, behoeften en (financiële) inzet van initiatiefnemers wordt gekeken hoe het initiatief mogelijk is te maken. Er is vanaf begin duidelijk gemaakt bij de initiatiefgroep waar de mogelijkheden liggen om het wel te kunnen realiseren. Er wordt een afspraak gemaakt met betreffende wethouders en ambtenaren met de initiatiefgroep.

7. *En ten slotte, volgens het bestuursakkoord willen we “meer denken in mogelijkheden en minder in de belemmeringen van regelgeving” en “initiatieven die de wijk of het dorp versterken faciliteren waar mogelijk”. Lukt het inderdaad (meer) goede ideeën van inwoners tijdig en succesvol mogelijk te maken?*

Er zijn veel goede ideeën van inwoners. Met deze inwoners gaan we altijd het gesprek aan waarin draagvlak van het initiatief, cofinanciering (dat is nodig om aanspraak te kunnen maken op het inwoner-initiatieven-budget) en de bijdrage aan de leefbaarheid altijd vaste onderdelen zijn van het gesprek.

We kijken naar welke kracht er uit de samenleving zelf komt, wat er nodig is om het initiatief op weg te helpen, maar waken ervoor om het initiatief 'over te nemen'. Deze werkwijze maakt dat sommige goede ideeën van inwoners inderdaad tot ontplooiing komen en andere ideeën niet tot uitvoering komen. Voorbeelden die tot uitvoering gekomen zijn zijn o.a. een trimparcours in wijkpark Molenvliet, plukbakken op diverse plekken in de gemeente, schaaktafels in Westdampark, diverse aanpassingen op schoolpleinen, de banken van TechnoHUB.

Met betrekking tot speelplekken speelt mee dat ambitie en bewonersinitiatieven die extra geld kosten bij aanleg of beheer nu niet of nauwelijks mogelijk zijn, zoals hierboven omschreven bij vraag 5. Speeltoestellen kunnen niet in eigendom/ beheer bij inwoners vanwege de wetgeving (Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen). Hooguit in klein onderhoud. Zoals soms gebeurt. Uitzondering is dat bij stichting Landgoed Bredius ook groot onderhoud belegd is. Dat is immers een grote organisatie met eigen middelen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de inspecties en de veiligheid omdat het op openbare grond staat.

Het plaatsen van bijvoorbeeld een plastic glijbaantje op een grasveld wordt wel gedoogd, mits de omgeving geen bezwaar heeft, het in goede conditie is en voldoende vrije valzone heeft. Daar ziet de gemeente op toe.

Bijlagen

1. Schriftelijke vragen Progressief Woerden en CDA - Betrokkenheid inwoners en initiatieven voor buurt- en speelplekken, nr. D/23/099904.

NB: De opmaak van de beantwoording (kopjes in vet, de vragen in cursief, witregels) verdwijnt zodra ik het opsla. Kan ik niet veranderen helaas, of wel?
